

DRUŠTVENE VESTI

Mladini v preudarek.

(Dopis kmeta iz celjske okolice.)

Skof Slomšek je rekel: »Kakršni so ljudje, takšni so časi.« Če te besede nekoliko premislimo, moramo priznati, da je imel naš veliki ljudski vzgojitelj prav. Če pogledamo, kar nas je bolj starih, v našo detinsko dobo, so bili tudi takrat slabi časi. Kmetijski pridelki so bili poceni nič manj kakor dandanes, razloček je bil v tem, da je takrat kmet tudi poceni kupil, kar je rabil. Toda takrat je kmečki človek manj kupoval, užival je to, kar je pridelal doma in oblačil se je v domači izdelek. Slomšek je zapel pesem, da tisto dekle kaj velja, ki obleko vso domačo ima. Kaj bi ta veliki mož, ki je priporočal skromnost in ponižnost, danes rekel, če bi prišel med nas! Naj malo opišem razmere. Mimo mene pride nedavno mala deklica, borno oblečena. »Kaj pa neseš?« je vprašam. — »Četrť kile soli.« — »Zakaj pa tako malo?« — »Mama nimajo za več denarja.« — V nedeljo potem pa srečam njeno starejšo sestro z bubi-frizuro, v šimi-čevljih, svilenih nogavicah, gosposkem kožuhu in rokavicah, dasi še ni bilo mrzlo. Skoro bi ne bil verjel svojim očem, taka razkošnost v obleki, pri hiši pa tako pomanjkanje. Še ni dolgo tega, kar je neki kmetijski fant, ki je prevzel posestvo, vprašal uglednega moža iz bolj oddaljenega kraja, ali bi mu mogel nasvetovati primerno nevesto. »Saj boš v domačem kraju našel kaj primernega«, meni ta kmet. Kmetijski fant odgovori: »Jaz bi rad preprosto kmetijsko dekle, tukaj so pa same gosposke.« To niso nikake bajke, temveč so resnična dejstva. Tako daleč je že prišlo, da bi skoro morali neveste uvažati iz tistih krajev, ki jih še ni dosegel val današnje nečimernosti. Če se primeri, da pride tako kmetijsko-gosposko dekle v preprosto hišo kot gospodinja, je dostikrat nevarnost, da se omaje tudi takšna hiša, ki je prej bila trdna. Le skromnost, pridnost in varčnost bo prinesla v naše hiše in družine zopet srečo in blagoslov. Kot star mož sem zapisal te besede

mladini v preudarek. Moj namen je dober: dobro mladine in dobro naših kmetijskih družin. Mladini, osobito še ženski mladini, svetujem pravo izobrazbo. Naj dekleta pristopijo in delujejo v krščanskih prosvetnih društvih in zvezah za mladino, ki polagajo glavno važnost ne na lepoticenje telesa, temveč na izobrazbo razuma in vzgojo srca.

==

arja, popoldne takoj po večernicah, zanimiva Vombergerjevo igro »Voda«. Vstopnina nizka. Pridite, prijatelji poštene zabave!

Marija Snežna. Da bo naše Prosvetno društvo v teh zimskih mesecih poživilo svoje delovanje, zato vprizori v nedeljo dne 12. t. m. popoldne ob treh kar zaporedoma dve veseligrigi s petjem in sicer: »Kaznovana nečimernost« ter »Dr. Vsezna! in njegov sluga Štipko

Berlinski fotografi se pripravljajo, da fotografirajo Hitlerjevo vlado.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Voda, voda, božji dar . . . tako poje zaključna pesem igre »Voda«, ki jo vprizori kmetijsko bralno društvo na predpusno nedeljo dne 19. februarja ob 3. uri popoldne v Društvenem domu. Igra je čisto posebne vrste, zelo živahna in polna veselega razpoloženja ter vsebuje tudi petje. Ker je ta igra še nova in na Pohorju ne igrana, bo gotovo zanimala vsakogar, da si jo bo sigurno ogledal. Za naše razmere zelo primerna.

Sv. Ana v Slov. goricah. Naše katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 19. febru-

tičke. Domačini in sosedje, posebno pa prijatelji smeja in poštene zabave vljudno povabljeni!

Sv. Bolfenk pri Središču. V nedeljo dne 12. februarja priredi v šoli popoldne po večernicah dramatični odsek Katoliškega prosvetnega društva Finžgarjevega »Divjega lovca« v 4 dejanjih. Prijatelji poštene zabave vljudno povabljeni!

Fram. Dne 22. januarja je imelo Izobraževalno društvo svoj občni zbor. Odborniki so poročali o delovanju društva, ki ima že nad

Iz lovskih krogov.

Prijazno je sedelo nekega zimskega večera več lovcev okoli tople peči pri kupici dobre vinske kapljice, in so svoje strahovite dogodke pripovedovali.

Naposled se oglasi tudi trgovec, rekoč:

»Gospodje, dovolite mi, da tudi jaz povem, kaj se mi je zgodilo: Napravili smo enkrat lov na dvojico medvedov v planinah. Za nekaj časa sem jaz zgrešil družbo in sem sam ostal. Ko dalje korakam, pridem do prepa-
da, preko katerega je podrtó drevo brv delalo. V tistem trenutku zaslišim za sabo rjuti medveda in naravnost proti meni kobacati. Ko vidim, da ni druge

Pavel Keller:

5. nadaljevanje.

„Skrivnostni studenec“

Roman.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

Ema je pripovedovala, da stara Golobovka na vsak način hoče vode iz Colnarjevega studenca.

»In ji je nočeš prinesiti?«

»Le počakala bom . . . da . . . Karel odide; potem bom povprašala njegovo mater, če smem zajeti vode iz studenca.«

»Ali se bojiš Karla?«

»Bojim ne, toda . . . toda . . .«

»Toda plašna si! Da, da, to se dogaja tako le okrog sedemnajstih let!«

Smejal se je tiho in dobrohotno.

Pred vrati domače hiše sta stala mati in Karel. Čakala sta.

»Je še čas,« jima je zaklical učitelj.

»Da,« je rekel, ko sta prišla bliže, »srečal je to.«

sem bil našo gospodično Emo. Dobra dušica je vso noč prebedela pri revmatski Golobovki.

Emo je oblila rdečica; ni ji bilo prav, da je učitelj izblebetal to stvar tukaj. Colnarica je prisrčno pozdravila deklico, toliko, da ji ni poljubila roke.

»Kakor rajnica mati! V kratkem moram k gospodu očetu in se mu zahvaliti za prav veliko dobroto.«

Ema jo je začudeno pogledala, vprašala pa ni ničesar. Karel in učitelj sta vedela, da se hoče mati zahvaliti zato, ker je gospod s Kolovca na vprašanje o krivdi odgovoril porotnikom z »ne«.

»Gospodična bi rada povprašala zaradi studenčnice. Stara Golobovka si je silno želi.

»Studenčnico?« je vzkliknil Karel, se okrenil in skočil nazaj v hišo. Hišni zvonček je zavreščal, tako burno je odprl vrata.

»Temu se pa mudi,« se je smejal učitelj, »kakor ogenj!« Medel nasmeh je spreletel tudi blede obraz materin.

»Včasih je še kakor velik dečak. Všeč mi je to.«

70 članov in ki je v minulem letu obnovilo svojo knjižnico. Dvakrat je prišel predavat g. profesor dr. Jeraj. Fantje so si v okviru društva ustanovili svoj krožek in bodo še ta mesec slovesno obhajali obletnico. Dekleta pa hočejo imeti Dekliško zvezo. Fantje so priredili že več iger; napravili so si v Kopivniku skakalnice. Če bo še snega, bodo framski fantje prihodnjo zimo mariborske smučkarje kar na korajžo vabili.

Prosvetno društvo v Ptuj. V nedeljo dne 12. februarja bo predaval v mestnem gledališču v Ptuj pisatelj F. S. Finžgar. Začetek ob treh popoldne. Pridite polnoštevilno!

Ptujska gora. Igra »Tri sestre« se je prav lepo obnesla. Igralci so svoje vloge dobro podali. Sedaj pa študiramo igro »Roka božja«, katero homo v najkrajšem času vprizorili. — Člani društva, pridite si po knjige, imamo že precej novih knjig od Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, pa še več homo naročili, le po njih! Krščanske knjige in časopise v vsako hišo!

Ljubno ob Savinji. Občni zbor Prosvetnega društva se je vršil dne 2. februarja. Vodstvo društva se je tokrat izročilo mnogoč. g. dekanu Jožefu Krančič. Občnega zbora se je udeležil tudi g. srezki načelnik Kandrič.

Gornjigrad. V četrtek dne 2. februarja se je vršil občni zbor Katoliškega prosvetnega društva in sicer ob tako častnem številu, kakršnega še v Gornjemgradu nismo videli. V že itak polno dvorano so še vedno nanovo prihajali ljudje vseh slojev, tako da je bil napolnjen sleherni kotiček. Otvoril je občni zbor predsednik društva g. Jamnik, ki se je prisrčno zahvalil vsemu občinstvu, ki je prišlo v tako častnem številu in celo iz drugih župnij, kakor iz Bočne in Noveštife. Kakor je razvidno iz poročil odbornikov, je društvo preteklo leto delovalo zelo živahno, vendar pa je želeli še večje živahnosti, posebno še za fantovske ter dekliške sestanke. Izvoljen je bil večinoma stari odbor z nekaterimi spremembami, ki je obljubil, da bo delal za prosveto mladine tudi v naprej, kolikor mu bodo dopuščale razmere. Sklenilo se je tudi, da se pošlje pozdravna brozjavka našemu bivšemu, tako priljubljenemu predsedniku g. sodniku A. Rantu v Sinj ter bivši tajnici gđ. Julki Kresnik, sedaj v Ljubljani. Sledili sta nato dve burki, ki so ju vpr-

zorili fantje tako, da se je lahko vsak pošteno nasmeljal.

Kokarje. Tudi pri nas je postalo društveno delovanje in gibanje zopet bolj živo. Na novega leta dan so priredili naši fantje in dekleta retresljivo igro »Čez deset let« in na malopustno nedeljo dne 19. februarja nas pa hočejo razveseliti z Vombergarjevo »Vodo«. Da ne spimo zimskega spanja, gre poleg nekaterih najlepša zahvala g. Fr. Flerétu kot ustanovitelju in predsedniku Katoliškega prosvetnega društva. Knjižnica, ki je bila do sedaj v neki zasebni hiši, se je premestila v društveno dvorano, kjer bo do knjig lažji dostop. K našemu društvu je pristopilo več novih članov. Upoštovati moramo, da so naši fantje in dekleta v tem oziru prepuščeni samo svojim kmečkim močem in da zato zahteva to delovanje toliko več požrtvovalnosti. Poplačajmo ga s tem, da se v obilnem številu udeležimo njihovih prireditev!

Sv. Frančišek v Savinjski dolini. V nedeljo dne 22. januarja je vprizorilo naše Prosvetno društvo dramo »Kajna«, ki je prav povoljno uspela. Nastopil je tudi fantovski pevski zbor, pod vodstvom Ivana Časl. Udeležba je bila dobra; posebno so se izkazali naši sosede iz Gornjegagrada. — Da bo v društvu nekaj predpustne zabave, zato priredimo v nedeljo dne 12. februarja Golarjevo šaloigro v treh dejanjih »Dve nevesti«. — Člane društva ob enem prosimo, da plačajo članarino za tekoče leto in pridobivajo še nove ude. 105 nas je bilo lani včlanjenih, letos nas mora biti več! — V nedeljo dne 29. januarja je imel naš fantovski krožek svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen nov odbor, ki bo gotovo zastavil svoje moči za prosep v sedanjih časih tako potrebne fantovske organizacije. — V samostanski cerkvi v Nazarjih je bil v pondeljek dne 30. januarja poročen član našega društva ter navdušen pevec, mizar Maks Poličnik z Marico Dobrovč iz ugledne Žlaborske družine v Nazarjih. Nevesta je bila načelnica bivšega nazarskega orliškega krožka. Obilo sreče!

Sv. Vid pri Planini. Novo življenje je zavelo letos v našem prosvetnem društvu. Začeli so se redno vsakih 14 dni sestanki, na katerih predavajo društveni člani sami. Za društvo vlada precejšnje zanimanje. Je to dokaz, da je šentvidska mladina zavedna, pošena in na

pravem potu. Zeleti je le, da bi se vsa mladina šentvidska vpisala v Prosvetno društvo, ker veliko jih je še, ki bi bili dostopni za dobro stvar, pa še stojijo za sedaj ob strani. Mladina! Za tebe in za tvojo boljšo bodočnost je Prosvetno društvo. Ne zavrzij prilike, ki se ti v mladosti nudi: pridobiti si potrebno znanje, gospodarsko kakor tudi splošno. Ne zmenite se za prazne marnje nekaterih ljudi, če kaj zabavljajo proti društvu in proti društvemu domu; saj s tem si dajo dovolj jasno spričevalo, kam spadajo s takšnim mišljenjem. V polni meri že tudi danes veljajo besede nepozabnega Slomška: »Drevo, ki se ne požlahtni, nikdar dobrega sadu rodilo ne bo ter vedno le malovredna lesnika ostane«, in »Le bistri-mo si glave, ne dremajmo zaspani, drugim rodovom prodani«. Kakor bežen sen hite leta in kmalu bo cvetoča pomlad našega življenja minila; zato pa ne tratimo sedaj tega dragocenega časa z lahkomišelnim in brezskrbnim življenjem, ker prišel bo čas preje ali pozneje, ko se homo za to bridko kesali. Fant ali dekle, ki mu je mar izobrazbe in je vneta za društveno življenje, se ne bo ustrašilo slabega vremena in vsake snežinke, da bi ne prišla v naš društveni dom k sestankom. Končno se mi še zdi potrebno nekaj omeniti radi govorov, oz. predavanj. Nekdo je predlagal, češ, da kdor govori, naj od srca pove in ne kaj takega, kar bi kje čital. K temu si usojam pripomniti: Saj je vendar jasno, da vsak, ki misli govoriti, si prizadeva, da bi zbranim od srca govoril, ker le beseda, ki od srca pride, tudi k srcu gre. In če se morda začetniku, ki prvič nastopi, to docela ne posreči, je pač krivo temu to, ker mu besede tečejo enolično. Kdor nastopi prvič, posveča svojo pažnjo predvsem temu, da sredi govora ne obtiči, in zato tudi nima glas tiste barvitosti, ki bi jo moral imeti. Tega je tudi kriv neki neprijetni občutek, kateremu pravijo »govorniška mrzlica«. Barvitost glasu si pač bo vsak pridobil časoma in nikdo ne more zahtevati, da bi bil »govornik« že pri svojem »krštnem govoru« vsestransko dovršen. Ako bi pa nihče nič ne čital, kako si bo pa pridobil potem besedni zaklad? Naj bo pa naprej v naši župniji vedno živahno prosvetno življenje, naj bi se vsa mladina zbirala okrog našega Prosvetnega društva, kajti to društvo je središče umskega razvoja in srčne izobrazbe.

Deklica je rekla: »Meni pa je mučno!«

Karel se je vrnil. Iz vrčev se je kadilo.

»Tako — in sedaj se popeljimo vsi k stari Golobovki; saj je le malo ovinka in do vlaka imamo še dosti časa.«

Emo so primorali v voz. Za njo sta sedela učitelj in Karel in naložili so tudi vrče z vodo. Ta kmetški voz je bil širok in dolg, da so imeli vsi dovolj prostora v njem.

»Zbogom, mati!«

Ni je poljubil več; sramoval se je sedaj pred fleklico. Segel ji je le v roko. Mati ni rekla ničesar, ni mogla reči ničesar. Hlapec je pognal konoje in vozil počasi, da bi se ne razlila voda v vrčih. Sprva nobeden ni izpregovoril besede. Učitelj bi se bil moral vsesti med mlada dva, pa ni hotel. Sedel je rajši k oknu. Tako sta sedela Karel in Ema tesno drug pri drugem. Oba sta bila zelo rdeča, oba sta strmo gledala pred se. Malo pred hišo stare bolnice je Ema hlastno vprašala:

»Ali prideš kaj na počitnice?«

»Dvakrat v letu, poleti in o božiču.«

Tedaj je voz obstal. Hlapec je nesel vodo v hišo. Ema je segla Karlu v roko. Roka je bila vlažna, tudi Karlova je bila potna. Ali je bila temu vzrok para iz studenčnice, ali pa je bilo kaj drugega?

»Želim, da bi ti dobro šlo,« je stisnila Ema skozi zobe.

Tedaj se je tudi Karel opogumil in odgovoril:

»Poslal ti bom razglednico.«

»Da,« je rekla deklica in izginila v hiši. —

Nato so se odpeljali iz vasi. Vozili so se mimo Blažunove gostilne »Pri lipi« proti mestu, proti kolodvoru. Še enkrat so ga pozdravljale skozi okno ljube domače gore. Karel jih je gledal z žalostnimi očmi. Mlado srce mu je bilo prepolno ljubezni in bridkega slovesa. Tedaj je nenadoma zakrila megla gore; stari znanci njegovih mladih dni so izginili, kakor je bila izginila tudi Ema.

Izpregovoril je zopet učitelj:

pomoči, vzamem puško v v roko in nož med zobe in začnem po debelu urno na nasprotno stran plaziti. Komaj sem na sredini, zareži mi z nasprotne strani jezna medvedka naproti. Pred menoj medved, za menoj medvedka, pod menoj pa globoko brezdno, me tako pretrese, da mi puška odpade in v prepad zletí. Začnem prijatelje na pomoč klicati in ko odprem usta, odpade mi še nož v brezdno. Zdaj sem bil v takem položaju čisto sam brez orožja med dvema sovražnikoma.«

Trgovec se oddahne in izpije kupico vina. Lovci vsi ostrme in nihče si ne upa besedice ziniti, da ne bi pri-